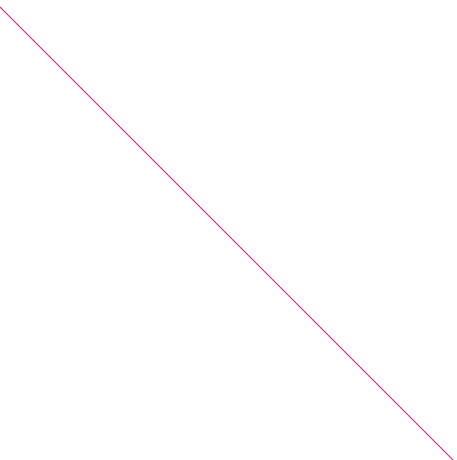

STATENS
BYGGESKIKKPRIS
2013

BYGGESKIKK

Statens byggeskikkpris er en hederspris for bygninger og har vært utdelt hvert år siden 1983. Kommunal- og regionaldepartementet har oppnevnt en ny jury for fireårsperioden 2013-16. Juryen har fått i oppdrag å kåre prisvinner på bakgrunn av prisens statutter, hvor formålet er definert på følgende måte:

«Prisen er en hederspris for bygninger, med tilhørende anlegg, som gjennom utførelse, materialbruk, og samspill med sted og miljø bidrar til å heve, fornye og utvikle den allmenne byggeskikken. Kandidater til prisen skal ha god arkitektonisk utforming og skal oppfylle sentrale krav innenfor miljø og universell utforming. Alle ovennevnte kriterier må være imøtekommet i prosjekter som vurderes for prisen.»

Dette har vært juryens rettesnor i arbeidet med kandidatene til årets byggeskikkpris.

Byggeskikk kan defineres som den vanlige bygge måten i en gitt kulturkrets på et gitt tidspunkt. Kvaliteten på den allmenne byggeskikken har dermed betydelig innvirkning på samfunnet over tid. God byggeskikk er ikke en statisk størrelse. Det stilles andre krav og forventninger til bygninger i dag enn for 20 eller 100 år siden. Endrede preferanser og behov, økonomiske forutsetninger, ny teknologi samt nye krav til energibruk, inneklima, brukskvalitet og universell utforming utfordrer dagens byggeskikk. Det er derfor behov for innovasjon. God byggeskikk er innovativ.

Det er imidlertid ikke nok at en bygning kun løser oppgaven den er tiltenkt. Bygninger står alltid i en spesifikk kontekst, enten de står for seg selv i landskapet eller er del av en bebyggelse. Bygninger som kjennetegnes av god byggeskikk, gir noe tilbake til fellesskapet og stedet.

Det er mange gode grunner til å prioritere konsentrert utvikling av byer og tettsteder. Noen av disse er redusert transportbehov, utvikling av levende lokalsamfunn, jordvern og bevaring av naturlandskapet. En sentral utfordring er derfor å plassere nye bygninger på rett sted. Butikken kan gjerne ligge sammen med eldre senteret og kom-munehuset i stedet for at disse ligger spredt. Her har byggherrne og planleggerne i kommunene et særlig ansvar. Det hjelper ikke om arkitekten tegner gode planløsninger og entreprenøren bygger med førsteklasses utførelse dersom bygningen ikke står der den burde stå. Prisvinneren samt de hedrede og nominerte prosjektene er etter juryens oppfatning gode eksempler på rett virksomhet på rett sted.

Bygninger som skal innpasses i eksisterende bebyggelse bør tilføre noe til stedet. Etter juryens overbevisning bør plassering, arkitektonisk utforming, fasader og materialbruk bidra til å skape gode uterom, gater og møteplasser som også kan benyttes av allmennheten. God byggeskikk er altså ikke bare bygningen i seg selv, men også hvordan den samspiller med sted og miljø.

Alle de syv nominerte bygningene er gode forbilder for det som skal bygges i dag, hver på sin måte.

JURY 2013 /

Anne Enger, leder
Olav Kristoffersen
Anita Veiseth
Ellen Haug
Geir Svenningsson

SEKRETARIAT /

Husbanken

FOTO /

Jiri Havran

BYGGHERRE /

Stavangerkommune/Rogaland
Fylkeskommune (IKS Nytt
konserthus i Stavanger)

ARKITEKT /

Arkitekturverkstedet /
Asplan Viak AS

LANDSKAPSARKITEKT /

Arkitekturverkstedet /
Asplan Viak AS

INTERIØR /

Arkitekturverkstedet /
Asplan Viak AS

KUNSTPROSJEKT /

Susanne Christensen og
Kenneth Varpe

STØRRELSE /

8400 m²

STED /

Sandvigå 5 og 9, Stavanger

BYGGEÅR /

2012

STAVANGER KULTURSKOLE OG STAVANGER KATEDRALSKOLE, BJERGSTED

Stavanger kulturskole og Stavanger katedralskole, Bjergsted er vinner av Statens byggeskikkpris 2013. De to nye skolene knytter seg til omgivelsene på en vellykket måte, både innholdsmessig og til bystrukturen. De bygger videre på skalaen i eksisterende vernet bebyggelse på tomten og danner nye vellykkede byrom. En bevisst holdning til materialbruk, lysinnslipp og farger har skapt førsteklasses interiører og fasader med et elegant, nøkternt og saklig uttrykk som kler stedet.

De senere årene har det vært en betydelig og målrettet satsning på kultur og kulturbygg i Stavanger, blant annet med nytt konserthus. Samtidig har Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune samarbeidet om å oppføre en ny

kulturskole og en avdeling av Stavanger katedralskole med undervisningstilbud innen musikk, dans og drama. Kommunen har stilt med en sentralt beliggende byggetomt ytterst i Vågen, ved Bjergstedparken. De to skolene kan dermed supplere og trekke veksler på hverandre og på andre kulturinstitusjoner i nærheten, deriblant Stavanger konserthus, Dansens hus og universitetets Institutt for musikk og dans. Tomtevalget er særdeles vellykket.

Skolene er planlagt og oppført under ett med Stavanger kommune og Rogaland Fylkeskommune (IKS Nytt konserthus i Stavanger) som byggherre. I 2004-2005 ble det avholdt arkitektkonkurranse. Vinneren var Arkitekturverkstedet/Asplan Viak. Byggherren har lagt til rette for en samlet og

helhetlig planlegging fra idefase til ferdigstillelse. Arkitektene har dermed fått gode forutsetninger for å utvikle et gjennomtenkt og vakkert skoleanlegg som skaper flere nye byrom ytterst i Vågen. Skolene er oppført som to separate bygninger på hver side av det vernede sjøhuset Sandvigå 27 og bygger videre på skalaen, formene og det nøkterne uttrykket til sjøhusene. Sammen med sjøhusene danner de en østvendt plass mot kaia. Samtidig knytter Katedralskolen seg også til Bjergstedparken i vest med en elegant gangbro. Mellom skolene og sjøhusene er det etablert smug som skaper spennende og funksjonelle nye gangforbindelser i bydelen. Den overordnede organiseringen har styrket anlegget som møteplass for unge og ansatte og gitt økte muligheter for god sambruk av spesialrom og utearealer. Byggherre og arkitekt har samarbeidet tett med representanter fra de to skolene for å sikre at bygningene løser oppgaven på best mulig måte. Plassen mot kai har en robust utforming med kostet betongdekke i tråd med beliggenheten ved

kaien. Innganger, vestibuler og en salong vender inn mot denne plassen og er godt synlig gjennom glassfelt. Plassen tar på en god måte opp høydeforskjellen fra kaia ned mot det vernede sjøhuset Sandvigå 27. Her ligger en utendørs scene og sitteplasser.

Gateplanet vest for skolebyggene ligger på et høyere nivå enn plassen. Katedralskolen har inngang fra dette nivået. I tillegg har skolen også direkte kontakt fra 4. etasje via gangbroen til Bjergstedparken og kulturinstitusjonene. Forholdet mellom bygningene og de ulike terrengnivåene på plassen, gaten og parken er håndtert på forbillig vis og er samtidig uanstrengt universelt utformet. Utearealene bidrar slik til å knytte sammen kulturinstitusjonene i Bjergstedparken med kaipromenaden, konserthuset og Stavanger sentrum.

Arkitekturverkstedet/Asplan Viak har skapt et elegant prosjekt som er skreddersydd til situasjonen. Kulturskolen og katedralskolen har fått form og proporsjoner som avspeiler sjøhusenes

brutte gesimslinjer og knappe fasader. Vegger og tak på begge bygninger har fått en diskre og holdbar båndtekkning i sink som gir bygningene et lett og tilforlateglig uttrykk. Den lyse gråtonen avspeiler og endrer seg med været og lyset ved havet. På deler av 1. etasje der publikum kommer i fysisk nærhet til fasaden, er det kledning i eikepanel. Regelmessige vinduer gir et rolig uttrykk. Fasadene tilfører stedet karakter.

Kulturskolen har en langsgående vestibyle som strekker seg i hele bygningens lengde og henvender seg mot plassen. Kulturskolen inneholder rundt 30 musikkøvingsrom, tre blackbox-scener, en liten konsertsal, en billedkunstavdeling samt administrasjon. Katedralskolen er organisert rundt et spennende atrium med en skulpturell og leken ståltrapp og rikelig med dagslys. Skolen rommer blant annet flere blackboxer, øvingsrom, kammermusikksal, klasserom, forestillingsal, innspillingsstudio, dansesal og administrasjon.

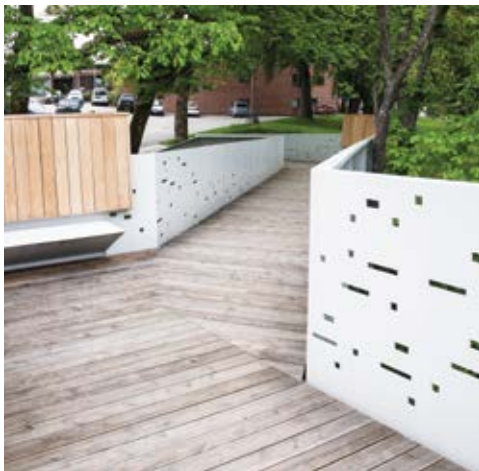
Begge bygningene har arealeffektive og funksjonelle planløsninger. Samtidig har de åpenbare

romlige kvaliteter med presist plasserte vinduer som gir lyse rom og vakker utsikt mot sjøen og parken fra de fleste rom. Uformelle pausearealer og arbeidsplasser er plassert i fellesarealene på gjennomtenkte steder. Materialene er enkle, men robuste og varige. Vegger er i grå fibersementplater, malte flater eller kryssfiner. Golv er pusset eller slipt betong eller golvbelegg. Interiørene er vakkert og helhetlig planlagt med presise farge- og materialkombinasjoner og møblering som varieres fra rom til rom. Fargebruken inkluderer gardiner som benyttes til regulering av etterklangstid i øvingsrom.

Skolene er utformet med fokus på kvalitet og funksjonalitet og har høy teknisk standard. Mange av rommene har spesielle akustiske behov. Bærekonstruksjonen er utført i plasstøpt betong blant annet for å bidra til redusert lydgjennomgang. Arkitektene har hatt god oversikt over alle tekniske fag. De har lyktes med å skape et tett samspill mellom arkitektur, konstruksjon og tekniske løsninger.

Bygningene er universelt utformet og ivaretar alle sentrale hensyn på en god måte. I interiørene er bruk av kontrastfarger utført på en elegant måte. Bygningene oppfyller kriteriene for energiklasse B. Oppvarming er dels basert på gass. Statens byggeskikkpris for 2013 tildeles Stavanger kulturskole og Stavanger katedralskole, Bjergsted. Skolene viser hvordan god arkitektur kan skape gode byrom i samspill med eksisterende bygninger. De har fått en saklig og elegant utforming og holder samtidig høy bruksmessig og teknisk standard. Interiørene er spesielt forbilledlige med gode dagslys- og utsiktsforhold og en presis farge- og materialbruk. Bygningene har godt integrert universell utforming og akseptabel energibruk. Byggherre og arkitekter har hatt høye ambisjoner, og de har lyktes. Barn og unge i Stavanger har nå fått et kulturelt skoletilbud av ypperste klasse.

→STATENS BYGGESKIKKPRIS 2013 VINNER

BYGGHERRE /

Statens vegvesen /
Turistvegseksjonen

ARKITEKT /

Peter Zumthor

KUNSTNER /

Louise Bourgeois

**KONSULENT PÅ
BYGGTEKNIKK /**

Finn-Erik Nilsen

**FORFATTER AV
UTSTILLINGSTEKST /**

Liv Helene Willumsen

STØRRELSE /

Minnehall 125 m lengde

STED /

Steilneset, Vardø

BYGGEÅR /

2010-2011

STEILNESET MINNESTED

Hedrende omtale gis til Steilneset Minnested i Vardø. Steilneset er et verdig og stillferdig minnested hvor arkitektur og kunst samspiller på en nyskapende og samtidig nennsom måte. Prosjektet er et eksempel på at arkitektur kan skape en sterk følelsesmessig opplevelse hos publikum. Med arkitektur og billedkunst av absolutt toppklasse har minnestedet blitt et internasjonalt reisemål i Vardø by. Vardø kommune tok i år 2000 initiativet til å reise et minnesmerke over ofrene for trolldomsprosessene i Finnmark. Prosjektet ble til gjennom et samarbeid mellom Vardø kommune, Finnmark fylkeskommune, Varanger museum og Statens vegvesens prosjekt Nasjonale turistveger. Minnestedet er blitt et unikt samarbeidsprosjekt mellom to av verdens store navn innen arkitektur og kunst, Peter Zumthor og

Louise Bourgeois. Minnestedet har skapt et reisemål av internasjonal kvalitet i Vardø by. Steilneset minnested ligger i et åpent landskap nær sjøen, med «trolldomsfjellet» Domen i bakgrunnen. Dette er det gamle retterstedet rett utenfor bebyggelsen i Vardø. Minnestedet består av to deler: En minnehall og en glasspaviljong med en installasjon av Louise Bourgeois. De to bygningene har svært ulik karakter og er plassert slik at det oppstår et spenningsforhold mellom dem. Opplevelsen av minnestedet starter ved utkanten av byen. Besøkende følger en sti som passerer kirken og kirkegården på vei mot Steilneset. Der møter stien den lange minnehallen, går gjennom bygningen og ut i den andre enden. Ved utgangen ledes man videre inn i glasspaviljongen og derfra

tilbake til byen. Det er kun gjort forsiktede inngrep i landskapet, slik at naturopplevelsen ivaretas. Universell utforming er ivaretatt på et grunnleggende nivå gjennom hele vandringen. Minnehallen er bygget med en trekonstruksjon som bærer et langt rom kledt i spesiallaget seilduk. Konstruksjonen minner om en fiskehull i struktur og materialbruk. Bygningen forankres slik i den lokale byggeskikken. Den regelmessige og lette trekonstruksjonen med tekstilrommet spent opp med veiere gir en vakker og skulpturell form. Det uisolerte tekstilrommet beveger seg med vinden. Dette gir en opplevelse av vær og vind som forsterker formidlingen av historien og Vardø's geografiske plassering. Formidlingskonseptet tar på denne måten aktivt i bruk at bygningen er uisolert og uoppvarmet.

Interiøret i tekstilrommet er mørkt og står i sterk kontrast til den lyse utsiden. Rommet er langstrakt og samtidig høyreist. De 91 dødsdommene er presentert en for en på veggene. Ved hver dom er det et lite vindu og en lyspære. Det eneste lyset i rommet kommer fra disse. Minnehallen skaper en særdeles virkningsfull, fysisk opplevelse av historiene som formidles.

Louise Bourgeois' kunstverk ble ferdigstilt posthumt. Hun gav det tittelen «The damned, the possessed and the beloved» og knyttet det til overgrep og menneskers sårbarhet. Bygningen har ett uklimatisert rom. Veggene er store glasspaneler som danner en kvadratisk plan med en passasje som leder inn til rommet. I midten av rommet, omkranset av store speil, står en enkel stol som brenner. De sotete glasspanelene reflekterer

landskapet rundt, og flammene fra innsiden lyser gjennom dem. Fra innsiden ses landskapet som gjennom et filter. Opplevelsen både innenfra og utenfra skifter med været og lyset.

Minnehallen er en innovativ nytolkning av lokal byggeskikk. Arkitektens idé er gjennomført i stor skala på en kompromissløs og samtidig nennsom måte. Prosjektet er et eksempel på at arkitektur og installasjonskunst kan formidle historiske hendelser på en sterk, umiddelbar og poetisk måte. Hedrende omtale gis både for prosjektets kvaliteter og samarbeid mellom en rekke aktører for å virkeliggjøre minnestedet.

BYGGHERRE /

Helsebygg Midt-Norge

ARKITEKTER /

FRISK Arkitekter AS, Medplan arkitekter AS (nå Ratio arkitekter), Madsø & Sveen Sivilarkitekter AS, Narud Stokke Wiig, Arstad Arkitekter AS (nå Nordic), KHR AS, Studio4 Arkitekter, Per Knudsen Arkitekter AS, Nordic og Ratio Arkitekter, Team St. Olav AS, Trondheimslaget AS

LANDSKAPSARKITEKT /

Gullik Gulliksen AS (innenfor byggegrenser) og Asplan Viak AS (utenfor byggegrenser)

STØRRELSE /

225 529 m²

STED /

Øya, Trondheim

BYGGEÅR /

2002–2013

ST. OLAVS HOSPITAL, UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

Hedrende omtale gis til St. Olavs Hospital i Trondheim. Dette universitetssykehuset er organisert som en velfungerende bydel i Trondheim sentrum med kvartalsstruktur og offentlige byrom. St. Olavs Hospital representerer en motsats til den rådende tankegangen for lokalisering og organisering av bygninger som skal huse store, komplekse virksomheter. Hospitalet viser vei for bærekraftig byutvikling og god byggeskikk i store byggeprosjekter.

St. Olavs Hospital er et resultat av en langvarig plan- og byggeprosess over flere tiår. Etter innledende planlegging gjennomførte byggherren en internasjonal idékonkurranse i 1995. Konkurransen ble vunnet av FRISK Arkitekter as. Hovedgrepet var å organisere det nye sykehuset som en bydel med gater og kvartaler og integrere den i Trondheims

eksisterende bystruktur. Dette konseptet gjorde det mulig å skifte ut gammel bygningsmasse i etapper samtidig som sykehuset var i full drift. Byggherren berømmes for å ha holdt fast ved denne ideen gjennom en lang og krevende planleggingsprosess og mange byggetrinn.

Det er et viktig miljøvalg å opprettholde en sentral plassering av sykehuset på Øya, nært Trondheim sentrum. Universitetssykehuset er regionens største arbeidsplass og tar imot et stort antall pasienter og studenter. Med denne lokaliseringen kan mange gå, sykle og reise kollektivt til jobben. Det viser at lokalisering av arbeidsplasser og samfunnsfunksjoner har stor betydning for å løse de økende trafikkproblemene i byene. I tillegg styrkes bylivet fordi sentrale funksjoner, aktivitet og byliv konsentreres i byen.

Sykehuset framstår som en naturlig del av byen. Hovedgaten gjennom området er et felles byrom, og er samtidig en gjennomgående kollektiv-, sykkel- og gangforbindelse. Kvartalsstrukturen er i byens skala og gatenettet knytter seg til bolig gatene i nabo områdene. Med byggehøyder på 5-6 etasjer er sykehuset vesentlig høyere enn trehusbebyggelsen rundt. Naboskapet er allikevel ivaretatt ved nedtrapping av byggehøydene og ved at bygater gir ryddige skiller mellom sykehuset og boligene. Med den sentrale lokaliseringen og byplangrepet er St. Olavs Hospital et interessant og godt forbilde for andre store institusjoner og virksomheter. St. Olavs Hospital kunne vært plassert utenfor byen. Sykehuset kunne vært bygget som en megastruktur i eller utenfor byen med begrensede muligheter for interaksjon med omgivelsene. Derfor er St. Olavs Hospital interessant å diskutere som ett bygningsanlegg og som byggeskikk. St. Olavs Hospital er bygget over 10 år, med mange forskjellige arkitekter og et mangfold av bygningsuttrykk. Ingen av bygningene konkurrerer om å være anleggets signalbygg. Dette forsterker

opplevelsen av anlegget som en del av byen. Bygningene er utformet som åpne karreer, men er også knyttet sammen med broer og kulverter slik at de til sammen fungerer som ett samlet bygningsanlegg. Et sykehus av denne størrelsen er en uhyre kompleks og komplisert byggeoppgave. Med sin innovative organisering i kvartaler, er St. Olavs Hospital funksjonelt og topp moderne samtidig som anlegget er delt opp i fattbare deler som viderefører den tradisjonelle byens skala og kvaliteter. Langs hovedgaten er 1.etasje trukket inn og skjermer mot vær og vind samtidig som det formidler overgangen mellom inne og ute. Her ligger kafeer som er åpne for alle. Fra gaten er det også visuell kontakt gjennom bygningene til gårdsrommene. Sammen med kafeene bidrar det til å bygge opp under opplevelsen av å være del av bylivet også når man er pasient.

Uteområdene har robuste løsninger og gjennomgående høy kvalitet. Hovedgaten har gode dimensjoner, og treplanting og møblering skaper variasjon. De øvrige kvartalsgatene har en detaljering som harmonerer med bybebyggelsen. De indre gårdsrommene skaper avskjermete uteområder med vannspeil, grønne opplevelser og sitteplasser. En bydelspark ligger i utkanten av området og skaper møteplasser både for sykehuset og nærmiljøet.

Universell utforming er integrert på en naturlig måte, kontakten mellom inne og ute oppleves som gjennomført og selvfølgelig.

Sykehus vil være bygg med varierende men høyt energiforbruk. Teknisk utstyr og installasjoner vil kunne avgi mye varme, og det vil være høye krav til ventilasjon for deler av anlegget. De senest etablerte bygningene ser ut til å ivareta gjeldende

energikrav og de tidligst etablerte bygningene ser ut til å ivareta energikravene på det tidspunktet de ble bygget.

Den bymessige lokaliseringen og utformingen av St. Olavs Hospital som en integrert del av bystrukturen med gater, kvartaler og parker er forbilledlig. St. Olavs Hospital representerer et bærekraftig alternativ til den rådende tankegangen for lokalisering og organisering av bygninger som skal huse store, komplekse virksomheter. Dette kommer pasienter, ansatte, studenter og allmennheten til gode. Byggherren berømmes for å ha holdt fast ved og videreutviklet denne ideen gjennom en lang og krevende planleggingsprosess og mange byggetrinn. St. Olavs Hospital viser vei for bærekraftig byutvikling og god byggeskikk i store byggeprosjekter.

FRYD BARNEHAGE

BYGGHERRE /

Omsorgsbygg Oslo KF

ARKITEKT /

Arkitektkontoret GASA AS

LANDSKAPSARKITEKT /

Gullik Gulliksen AS

STØRRELSE /

1030 m²

STED /

Akersveien 26, Oslo

BYGGEÅR /

2009-2010

Fryd barnehage er et eksempel på god og lavmælt byggeskikk som spiller videre på stedlige kvaliteter. Godt utformede utearealer og en fasade som skaper nær kontakt mellom ute og inne gjør denne barnehagen til et forbildeprosjekt.

Fryd barnehage ligger sentralt i Oslo på et høydedrag med flott utsyn over byen. En bevaringsverdig steinkjeller og forholdet til nabobygningen, det ærverdige «Egerbergslottet», la føringer for barnehagens høyde og plassering på tomten.

Barnehagen er lagt helt nord på tomten over den bevaringsverdige steinkjelleren. Den er oppført i to etasjer og henvender seg mot utearealene og adkomsten i sør. Glassfasader og en overbygd balkong i hele sørfasadens lengde gir en velformulert overgang mellom inne og ute.

Barnehagen er oppført med store etasjehøyder og en rominndeling som gir generalitet. Barnehagen fremstår som en offentlig bygning, en «miniskole», med et moderne formspråk og vellykkede fasader.

Utearealene er spesielt vellykkede. Stigningen på

tre meter fra adkomstporten til hovedinngangen er elegant løst med en sammenhengende aktivitetsrampe som forbinder de ulike nivåene av lekeplassen. Veldefinerte soner hvor også overganger utnyttes til lek, gir et kompakt og likevel variert lekemiljø. Det sørvendte amfiet gir muligheter for uteopphold for alle, fordelt i grupper. Det gir god oversikt og en rolig og behagelig stemning. Store bjørketrær mot øst er bevart og sammen med de karaktersterke bygningene i nabolaget skaper de en tydelig ramme rundt barnehagen. Mange nyplantede trær vil gi skjerming og grønne opplevelser om noen år. Steinkjelleren på baksiden gir et spennende turmål for historiefortellinger.

Ulikt mange andre barnehager, har ikke Fryd barnehage parkering i umiddelbar nærhet. Slik blir barnehagen en mer naturlig del av et delvis bilfritt nabolag.

Fryd barnehage er et eksempel på god og lavmælt byggeskikk som spiller videre på stedlige kvaliteter og gir gode omgivelser for de minste. Utearealene er spesielt vellykkede.

CHRISTIAN KROHGS GT. 39-41

BYGGHERRE /

SEFF Holding AS ved
Chr.Krohgs gt 39/41/43 AS

ARKITEKT /

FuthArk arkitekter AS

LANDSKAPSARKITEKT /

Dronninga landskap AS

STØRRELSE /

5085m² BTA - 33 leiligheter
og ett butikklokale

STED /

Christian Krohgs gate 39-41,
Oslo

BYGGEÅR /

2011

Christian Krohgs gate 39-41 er et boligprosjekt som utnytter en vanskelig tomt på en god måte. God organisering på tomten og tiltalende fellesarealer har gitt beboerne rimelige byboliger i et godt bomiljø.

Christian Krohgs gate 39-41 er et boligprosjekt som utnytter en krevende branntomt i et utfordrende nabolag. Det har hatt mange utfordringer, blant annet knyttet til bevaring og krav til parkering for eksterne brukere. Dette har gjort det ekstra utfordrende å oppfylle intensjonen om rimelige og gode sentrumsboliger. Prosjektet har taklet dette på en god måte. Det har utnyttet tomtens potensial fullt ut ved en volumoppbygging som både definerer et vellykket indre gårdsrom, knytter utearealene sammen med gårdsrommet ved siden av og gir åpenhet mot fredet nabobebygging. Store gamle trær er pietetsfullt ivare tatt og utnyttet som en kvalitet. Prosjektets spesielle kvaliteter ligger i gårdsrommet, hvor fasader med

trekledning og svalganger gir et taktilt og hjemlig preg. Svalgangene bidrar til å aktivisere gårdsrommet. De er trukket ut fra fasadene slik at innsyn i leilighetene reduseres, og det etableres halvprivate soner ved inngangene. Felles solrike takterrasser gir en ekstra uteoppholdskvalitet. Prosjektet har en stram byvegg mot gaten og butikklokale som bidrar til å aktivisere gaten. Utbygging med boligmoduler har gitt en effektiv og for omgivelsene mindre belastende byggefase. All ytterkledning er ettermontert, noe som skjuler modulbyggeriet.

Det er prisverdig at bygger, arkitekt og landskapsarkitekt har klart å realisere relativt rimelige byboliger med de spesielle utfordringene på tomten og i et område som sårt trenger flere boliger. Prosjektet fremheves for sin volumoppbygging og gode kvaliteter i fellesarealene.

MATHALLEN PÅ TORGET I BERGEN

BYGGHERRE /

Bergen kommune v /
Byrådsavdeling for
byutvikling, klima og miljø

ARKITEKT /

Eder Biesel Arkitekter AS

LANDSKAPSARKITEKT /

Konseptutvikling ved
konkurranse: Eder Biesel
Arkitekter AS.

PROSJEKTERING /

Schönherr Norge AS

STØRRELSE /

1488 m²

STED /

Torget i Bergen

BYGGEÅR /

2012

Mathallen har gitt torghandlerne i Bergen et halvklimalisert salgsareal tilpasset de historiske omgivelsene og byplanmessige føringer. Samtidig har bygningen et eget nåtidig uttrykk. Torghandel, turistinformasjon og Norsk Sjømatsenter har fått attraktive lokaler i en gjennomarbeidet bygning med stor fleksibilitet. Opprydning og opprustning av torget er gjennomført og det har fått en ny helhet.

Det har i mange år vært et ønske å få oppført en permanent bygning med nødvendig klimatisering for torghandlerne på fisketorget i Bergen. Derfor gjennomførte Bergen kommune en åpen arkitektkonkurranse i 2009 som ble vunnet av Eder Biesel Arkitekter AS.

Mathallen er bygget på torget i Vågen som er hjertet av Bergen. Det ligger vis-a-vis Bryggen og i buffersonen til dette verdenskulturminnet.

Bygget ivaretar byplanmessige føringer på en god måte. Bygningen har en trekantet plan tilpasset siktlinjer fra tilgrensende gater ut mot Vågen. Den toetasjes bygningen har også en beskjeden høyde slik at den historiske fasaderekken langs Strandkaian fortsatt fremstår som byromsavgrensning mot Vågen. Prosjektet har omfattet en byromsopprydning på

torget, hvor mange nødvendige installasjoner er integrert i bygningen og et underjordisk teknisk anlegg. Det har gjort det mulig å etablere torget som en kontinuerlig flate. Opprydningen og opprustningen av torget bidrar til å styrke sammenhengen i byrommet rundt Vågen.

Grepet med den kontinuerlige flaten er videreført i bygningen. Bygulvet er trukket inn i første etasje og etablert som en gjennomgående skrå flate uten trinn. Dette er særdeles vellykket. I første etasje er det en transparent fasade med store skyvedører og halvklimaliserte arealer for torghandlerne. Andre etasje gir rom for turistinformasjon og Norsk Sjømatsenter. Interiøret er gjennomarbeidet med stor fleksibilitet for ulike behov. I den nordvestre delen av bygget ligger en servicedel i tre etasjer. Andre etasje og hele servicedelen har spilekledning som er fargesatt slik at den spiller sammen med Bryggens historiske fasader. Dette er et vellykket grep som forankrer bygningen til omgivelsene samtidig som den fremstår med et eget nåtidig uttrykk.

Mathallen har skapt klart bedre arbeidsforhold for torghandlerne og gitt byen en markeds plass med spennende matopplevelser for både turister og byens beboere.

BYGGHERRE /

Storm Properties AS v /
Lars Hellebust

ARKITEKT /

Space Group Arkitekter AS

INTERIØR /

Space Group Arkitekter AS

LANDSKAPSARKITEKT /

Sundt og Thomassen
landskapsarkitekter AS

STØRRELSE /

4800 m²

STED /

Nedregate 5-7, Oslo

BYGGEÅR /

2009-2012

NEDREGATE KULTURKVARTAL

Nedregate Kulturkvartal er et forbilledlig og vakker ombyggingssjeksjekt der verneverdig industribebyggelse har fått nytt innhold med kunstgalleri, kontorer, barnehage og mediehus.

Nedregate 5-7 ligger langs Akerselva, i et gammelt industribelt som nå er transformert til en ny kultur- og utdanningsakse. Intensjon med prosjektet er å skape et dynamisk kulturkvartal med hovedvekt på filmproduksjon, kunst og kultur. Spacegroup har gjennom et tett samarbeid med byggherren realisert intensjonene på en innovativ, elegant og gjennomført måte.

Kulturkvartalet består av to bygninger adskilt av en gangvei. Bygningen sør for gangveien inneholder Signal Mediahus for filmproduksjon, animasjon, lyddesign og distribusjon i den vestre delen og

utstillingslokaler for OCA (Office for Contemporary Art) i den østre. Bygningen nord for gangveien inneholder kontorlokaler, en kafé og NY York kulturbarnehage.

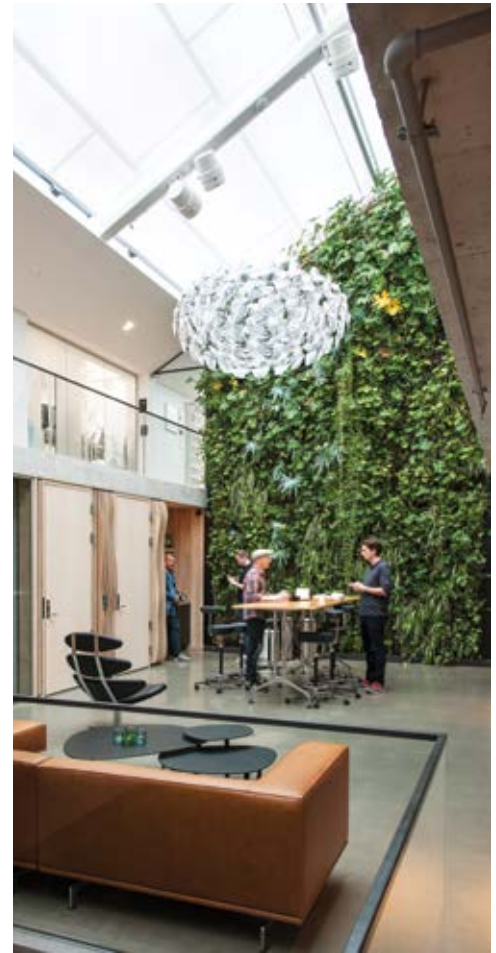
I den delen hvor Signal Mediahus holder til, er ny konstruksjon satt inn i skallet av den gamle. Arealene er godt disponert og behovene for mørke og lyse soner er hensiktsmessig løst. Funksjoner som ikke krever dagslys er plassert i kjelleren, mens et samlende og åpent fellesrom i første til tredje etasje knytter de øvrige funksjonene sammen. Dette er et vakkert og særpreget interiør, hvor en skulpturell trapp og en vegg dekket med grønne planter skaper en spennende kontrast til de gamle teglveggene. Den nye konstruksjonen er kreativt tilpasset de gamle vinduene. Glasstak

gir dagslys inn til sentrale deler av den dype bygningsskroppen. I utstillingsrommet der OCA holder til, gir de gamle takkonstruksjonene og teglveggene karakter til rommet. Et velformet trappeamfi er tilført. Den fungerer både som auditorium og adkomst til kontorer, møterom og atelierer i 2. etasje. Ny York barnehage er en kulturbarnehage med fire baser. Et stort dobbelthøyt rom mot elven tjener som felles aktivitetsrom. Også dette har en auditoriumstrapp som formidler kontakt mellom etasjene. Barnehagens utearealer er felles med en annen

barnehage og inngår ikke i prosjektet. Nedregate Kulturkvartal viser hvordan bevaringsverdige bygninger kan tas i bruk til nye formål. Førsteklasses programmering, arkitektonisk utforming og utførelse har skapt vakre lokaler som både kontrasterer og tar i bruk den gamle bygningsskroppen på en interessant måte. Tilpasning av verneverdig bebyggelse til nye formål er stadig mer aktuelt i Norge og er en krevende øvelse. Nedregate Kulturkvartal er en meget vellykket ombygging og er et forbilde å strekke seg etter.

12 VENNESLA BIBLIOTEK OG KULTURHUS

Vennesla kommune

11 HAMSUNSENTERET

Nordland Fylkeskommune

10 GJERDRUM UNGDOMSSKOLE

Gjerdrum kommune

- 09 Preikestolen Fjellstue, Jørpeland, Strand
- 08 Den norske opera & ballett, Oslo
- 07 Pilestredet Park, Oslo
- 06 Hausmannsgate 16, Oslo
- 05 Røråstoppen skole, Re kommune
- 04 Skippergata 12, Oslo og Lysaker Brygge, Oslo
- 03 Møllebyen, Moss
- 02 Byrom, Bergen
- 01 Sametinget Karasjok

- 00 Planteforsk - Ullensvang forskningscenter
- 99 Lillestrøm Stasjonsområde
- 98 Reiselivsprosjektet, Oppland & Sogn og Fjordane
- 97 Ibsenkvarialet, Oslo
- 96 Aukrustsenteret, Alvdal
- 95 Stavanger Aftenblads kontorbygg, Bryne
- 94 Skårsetlia boliglandsby, Lillehammer
- 93 Norges Statsbaner
- 92 Iglebæk bilanlegg, Oslo

- 91 Drammens museum
- 90 Ilevolden bo- og servicesenter, Trondheim
- 89 Aronnes barnehage, Alta
- 88 Bærums verk, Bærum
- 87 Holtbakken borettslag, Skedsmo
- 86 Hanabryggene, Sandnes
- 85 Gahre gård, Spangereid og Gran gård
- 84 Storgata, Lillehammer
- 83 Hillarhaugen, Stord

JURYEN FOR STATENS BYGGESKIKKPRIS

Juryens medlemmer er i perioden 2013-2016

Anne Enger (leder), Olav Kristoffersen,
Anita Veiseth, Ellen Haug og Geir Svenningsson.

Juryens varamedlemmer er Karin Høyland, Todd
Saunders, Tonje Broch Moe og Magnus Aune Hvam.

Husbanken har rolle som sekretariat for juryen.

